

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt X. De exercitiis viæ purgativæ, sive incipientium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

tatis amorem, perfectionum suarum particulari communicatione in purgativa omnipotentiae, in illuminativa sapientiae, in unitiva bonitatis, mirum in modum restituit & reedificat.

Purgativa finis est, per dolorosam cordis compunctionem peccatum expelleret unde & pro principali objecto habet animae puritatem; Illuminativa est veritas & cognitio Dei; Unitiva Amor. Purgativa appropriatur Patri sicut & potentia, & iustitia. Illuminativa Filio, tum quia est aeterna DEI patris Sapiencia, tum quia praecipua viae huius exercitia ad Christi imitationem ordinantur. Unitiva Spiritui sancto, cuius effectus est ardor amoris, incendium charitatis. In via purgativa homo acquirit cognitionem sui ipsius, in illuminativa DEI, in unitiva in amorosam illam & felicissimam animae (ae cum DEO totis viribus tendit unionem. Universa autem harum viarum ac totius orationis exercitia, & omnem vitam

Lib. 10. de
parvo bo-
no.
spiritualis substantiam, S. Bonavent. tribus hisce punctis complexus est. Primum, quid sit DEUS. Secundum, quid sit homo. Tertium, qualiter haec duo copulanda sint, per amorem scilicet ac omnimodam amantiam cum re amata unionem.

Dux noster in omnibus istis viis erit nobis Christus Dominus. In Purgativa per vivam dolorum & acerbissimae Passionis illius representationem, nos ipsos ad compassionem & peccati pro quo tanta passus est, ex toto corde detestationem excitando. In Illuminativa heroicis Christi Domini virtutes ferventi studio imitando. In unitiva infinitum illius erga nos amorem amore perfecto recipiendo. Tres quoque iuxta tres praedictas vias SS. PP. virtutum status distinguere, seu gradus, quos gradatim ascendens anima ad supremum perfectionis culmen perveniat. Primus est vilis & constans determinatio relictis vitiis virtutem amplectendi, violentaque suipius mortificatione arctam salutaris semitam nunquam usque ad virtutis perfectionem derelinquendi. Qui status vocatur continentium, quia scilicet continuo cum suis passionibus belligerantes interdum victi, interdum victores evadunt. Et hi prima virtutum limina nondum praetergressi in via purgativa versantur.

Alter status est eorum, qui ita altas egerunt in virtute radices, ut in variis tentationum & difficultatum certaminibus, a passionibus suis nequaquam sive saltem raro superentur, suntque hi, qui iam virtutes acquisiverunt, quibus ac quotidianis ipsarum actibus expeditiores ac fortiores effecti, eo frequentius victores evadunt, quod perfectionem virtutis gradum obtinuerunt. Qui status virtutum, via est illuminativa.

Tertius denique est, cum virtus prius amara & difficilis propter naturam originalis peccati vitio depravata, iam incipit dulcescere & cordi sapere, ipsique virtutum actus, cum interno quodam gustu & alacritate exerceri, quando (ut ajunt) virtus transit in affectum cordis: Unde hic gradus viae unitivae correspondet, ubi verus purusque amor omnia faciliat, & sapientiae, quo medio tunc anima agit, donum cuncta etiam asperissima & amarissima, reddit dulcissima, ut fustius docet

Str. 85.
in Cant.
S. Bernardus.

Advertendum tamen est, quod licet tres hasce vias secundum tria distinguamus officia: puritatem (scilicet, lucem, & amorem, non id ita intelligendum esse quasi in una harum viarum exercenda non essent reliquarum exercitia. Constat enim in Purgativa non solum repetiri dolorem, & vitiorum expurgationem, sed etiam lucem, & amoris

Thom. à Jesu Optv. Tom. II.

rem. In illuminativa lucem, purgationem & amorem, quae etiam eminentiori quodam modo in unitiva reperiantur. Vnicuique tamen statui suum particulare assignavimus exercitium, tanquam magis proportionatum, illis qui in eo versantur saepius frequentandum: ita tamen, ut in singulis statibus, & viis, tria etiam includantur viarum officia: purgatio, lux, & amor, tantò quidem sublimiora, quanto à via sublimiori procedentia. Imò quemadmodum in tribus istis viis talis ordo est, ut primum sit purgatio. Secundò, lux. Tertio, amoris transformatio; ita quoque intra uniuscuiusque viae limites primum exercitium esse debet expurgationis. Secundum, lucis. Tertium, unionis sive amoris, ut ex sequentibus manifestum fiet.

Illud interea annotetur, viam quamlibet ceterarum viarum exercitia ad speciale suum officium ordinare debere: Purgativam, lucem & amorem ad purgationem; illuminativam, amorem & purgationem ad lucem; Unitivam, puritatem, & lucem ad amorem, sicque in singulis statibus reperietur quoddam principium, medium, & finis, seu gradus minoris & majoris perfectionis. Quae omnia, Deo favente, ostendemus, ubi ad singularem viarum exercitia in praxin deducenda pervenietimus.

CAPUT X.

De exercitiis viae purgativae sive incipientium.

PRIMUM viae purgativae, teste S. Bonavent. officium est, propriae miseriae deploratio & divinae misericordiae imploratio: Qui enim viam purgativam ingrediuntur debent primò sua peccata plangere, deinde DEI misericordiam humiliter exorare. Quocirca attente considerabunt suorum peccatorum enormitatem & gravitatem, ad veram concipiendam deus poenitentiam & dolorem, & obviendam à DEO remissionem. Sic poenitentiae verum exemplar David: Quoniam, inquit, iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.

Peccati gravitatem praecipue ponderabunt, quod gratiam, charitatem, virtutumque ceterarum dona, jusque hereditatis nostrae ad caelestem gloriam, infernali suo veneno disperdat, quodque his omnibus majus est, inimicitiam DEI odiumque involvat, tantamque & tam gravem injuriam quantam nulla creatura in DEUM committere potest. Et quis innumera, tum temporalia, tum aeterna, quae secum peccatum adfert explicare sufficiet damna & conscientiae remorsum, animae continuam inquietudinem, condemnationem aeternam? sed & ipse solus horror, foedusque peccati, gravitatem ipsius sufficienter demonstrant.

Ex hac enormitatis suorum peccatorum ponderatione, conabuntur de offensa DEO verum dolorem & contritionem elicere, de offensa (inquam) DEO potius, quam ob metum inferni, aut alicujus alterius rei. Quamquam enim non inficiet, attritionem seu imperfectum illum, ob formidinem gehennae infernalis de commissis peccatis dolorem, cum Confessionis Sacramento ad gratiam sufficere, quilibet tamen conari debet eum concipere dolorem, qui ad veram contritionem peringat. Haec enim efficacia sua animam purgat, & emundat à vitiis, & est basis, fundamentum & substantia viae totius purgativae.

Proprium itaque incipientium exercitium est, dolor intus, lachrymae, gemitus de peccatis

E 3

com-

commisiss, cum conatu satisfaciendi DEO pro injuria in eum admilla, operibus penitentiae poenali-
bus: abstinentia, cilicis, discipulis, vigiliis, alijsq;
asperitatibus, carnem castigantibus atq; doman-
tibus. Ex hac perfecta contritione nasci solet in
homine profunda sui ipsius cognitio, qua se propter
commisissam in DEUM peccata vilissimam atq;
abjectissimam ipsi etiam terrae vermibus pro-
brosiorem creaturam reputat, atque ab omni-
bus reputari desiderat, quod praecipuum est hujus
viae, ut dictum sumus, exercitium. Hanc sui ipsius
cognitionem comitari solet sanctum quoddam sui
ipsius odium, eoque crescens, ut si licitum esset
voluntatiq; & gloriae divinae consentaneum, in
expiationem scelerum suorum, satisfactionemq;
divinae bonitatis toties offensus, sibi ipsi manus
violenter inferret: At cum non sit vitae, salutisq; re
suae Dominus, hoc saltem firmissimè statuit, ut si
bi tanquam hosti jurato maximoq; inimico in
omnibus diffidat, in omnibus vim faciat, in om-
nibus opponat, neque ullatenus parcat, neque gu-
stet, neque sensibus, neque voluptati; nec dele-
ctationi, nec teneritudini, nec honoris, sed in mor-
tificandis & domandis quibuscunque desideriis,
propensionibus, consuetudinibus, in quibus praer-
fessum se antea solebat studiosissimè quaerere, nec
requiem nec moram permittens, acerrimum atq;
indefatigabile bellum gerat. Et hoc est viae Pur-
gativae vestibulum & janua, per quam ingredi
omnes eos oportet, qui in oratione proficere de-
siderant.

Secundum exercitium & medium viae Purga-
tivae ascensus, quem lucem diximus, est cognitio
& annihilatio sui ipsius, quae terminus & scopus
est animae, per hanc viam purgativam ambulanti-
tis, si enim veraciter proficere desiderat, solidum
& profundum notitiae sui ipsius fodere debet fun-
damentum. Debet praeterea sub initio conversio-
nis suae novus tyro, exactissimum iustitiae divinae
frequenter & sedulo meditari rigorem: videbit
enim hoc pacto, quam grave peccatum sit, quod
cum momento temporis brevissimam voluptate
evanuerit, justissimam tamen divini iudicii aequi-
tate aeternis & horribilissimis puniatur tormentis.
Recogitet quoque quam exacta in hora mortis,
& extremo iudicio sit ab eo villicationis suae ratio
exigenda. Hisq; se saltem rationibus, tanquam
camo & freno umoris & tremoris, lascivientes
suarum cupiditatum maxillas arctissimè constrin-
gat. Quod si nondum peccati gravitatem satis
perspiciat, consideret unigenitum DEI Filium in-
nocentissimum, summam ignominiam, summisque
doloribus pro peccatis suis morientem, secumque
perpendat quam severam DEUS, qui proprio suo
non pepercit Filio, positurus sit rationis inquisi-
tionem, cum peccatore maximo. Et haec quidem
motiva longe sufficientissima sunt ad concipien-
dam de peccatis contritionem, perfectamque de-
testationem, quae praecipua viae Purgativae perfe-
ctio est.

At verò ne tam exacti divinae iustitiae rigoris
nimia apprehensio peccatorem in desperationem
praecipitet, convertat se ad suavissimam divinae mi-
sericordiae impenetrabilem abyssum, quae vel à
longè salutata, dulcissimam suavitatem suam, certissi-
mam ingenerat de obtinenda peccatorum indul-
gentia fiduciam: ipsa siquidem peccatoribus om-
nibus omnino veraciter se convertere cupienti-
bus, blandissimam pietatem maternam semper aperit
sinum. Quomodo ergò non certissimè omni-
prioris procul effugata, vel minimam diffidentiam

umbram, ab infinita bonitate & pietate DEI eam no-
bis promittamus: ipsa maxime preuenitissimi sin-
gulis Domini nostri JESU Christi effusione ob-
tentam & preparatam?

Locus ergo erit hic opportunus, multumq; pro-
ficuus, acerbissimos, quos ipse unigenitus DEI Fi-
lius pro nobis sustinuit meditando labores, oppro-
bria, dolores. Licebit enim intueri in summa pau-
periae, summo despectu, summa afflictione mori-
entem; ut hoc modo talis affectus compassionis
exurgat, ac si quempiam innocentem amicum su-
um, tanta pro se reo & nocente sustinentem cer-
neret. Praecipue verò de tanto divinae bonitatis a-
more, sub alis misericordiae Salvatoris vivam
spem concipiat, sique inter iustitiam & miseri-
cordiam Dei, quas clarissimè in singulis JESU
Christi Domini nostri doloribus depictas medi-
tabitur, quasi inter duos polos Timoris & Spei,
iter suum, tot Sanctorum, qui illud calcant, ve-
xillis & exemplis illustratum, generosissimè pro-
sequatur.

Tertium exercitium viae Purgativae, est amor
Domini nostri JESU Christi: ubi enim agnovit
homo divinum beneficiorum misericordiam atque
exuberantiam in se amoris Salvatoris sui affe-
ctus perferat, toto corde in motu dilectionis vi-
ces anhelans statuit deinceps quam firmissimè
DEUM super omnia redamare, ejusque amore
nunquam in antea viae peccata recondere. Et
autem hunc amoris affectum paulatim concipiat,
foveat, enutriet, jaculatoris orationibus his simi-
libulq; diligenter assuecat: *Orationem in fontem
flumenque lacrymarum totus convertat! Orationem
eo me modo contemnant omnes creaturae, quae Crea-
torem omnium benignissimum contempsit miserabilis!
Fateor Domine, fateor quia indignus sum misericor-
dia tua, spero tamen, quia Deus meus es tu, & misra-
tiones tuae super omnia peccata mea!* Quantum enim
ex his aliisque à Spiritu sancto conceptis oratio-
num jaculis promanet profectus, quamque aliè
huiusmodi in animam contritionis, siue ignita-
moris penetrent sagittae, explicari non potest.

Demum ista viae purgativae exercitia magno
nostro labore (divina tamen mediante gratia)
comparata non raro solet divina elementis qui-
busdam viam hanc ingredientibus divinis in-
fundere, & supernaturalem contemplationem,
ardentissimum amorem, necnon ineffabilem, sen-
sibilem tamen, suavitatem & oblectamenta con-
cedere, quibus ad sentiendas divitias & delicias
motus DEI erga ipsos incomprehensibiles, ali-
quando repentino motu excitantur. Ex amore
quidem mira compunctio, intima contritio, ac
praetitorum peccatorum dolor maximus gene-
ratur. Ex compunctione verò mox idem affectus
amoris, siue devotionis sensibilis promanet quo
anima miro modo exardescit ad divinam bonita-
tem redamandum, ac benedicendum & gratias
agendum ei, tot immensa beneficia sibi collata
perspiciens. Ex oblectatione verò sensibili ali-
quando ita repletur, ut inferius animae regnum,
vires inquam hominis sensitivae, delitantes & vo-
luptatis quasi rivulo irrigari videantur. Ex hac ex-
indefensibilis devotionis gratia, spirituales delitiae
& oblectationes incredibiles profluunt; quibus
gustatis repente spiritus tanto delectationis ac
dulcedinis torrente potatur, ut se exstimes divini
amoris amplexibus penitus involutum, ut pleni-
us lib. 2. de oratione divina cap. 2. & 5. de purga-
tione supernaturali differentes tractavimus.

CA.